

Satul Brânzeni, situat la vreo 18km sud-vest de centrul raional Edineț, pare desprins dintr-un peisaj ontan, înconjurat din toate părțile de recife, care ating înălțimea de până la 213 m. În partea de sud-vest a satului, printre stâncile care-l înconjoară și-a croit calea râul Racovăț, apele căruia se varsă în Prut. Printre recife aici apar izvoare cu ape freactice care alimentează râul și totodată asigură populația satului cu apă potabilă, bogată în macro și microelemente care provin din rocile stâncilor ce înconjoară satul. Unele izvoare au un debit de apă de peste 10 l/min. Astăzi în s. Brânzeni există două parcuri dendrologice: un parc vechi moșieresc, fondat pe la sfârșitul secolului XIX și unul nou creat în a doua jumătate a secolului trecut. Fondarea parcului vechi dendrologic din satul Brânzeni este legată de numele vestitului bancher-filantrop Vasile Stroescu (1845–1926). După ce prin anul 1880 a fost construit Conacul cu două nivele, care mai târziu aservit bloc de studii pentru studenții Colegiului agricol, V. Stroescu în a.1882, în partea de jos a moșiei sale, în fața Conacului, pe o suprafață de 2 ha la marginea s. Brânzeni sădește un parc dendrologic de o rară frumusețe în care își găsesc locul mai mult de 35 specii de plante arborescente cu un efect mare decorativ, în mare parte de origină străină. De fapt aici avem un complex de livadă-parc, care se întindea pe panta de sud și cuprindea livezi, bunuri agricole, plantații de alei. Terenul, situat pe o pantă cu expoziția sudică, este bogat în cernoziom, dar și în ape freactice foarte adânci. În parc se păstrează și până în prezent rețeaua de drumuri și conturile plantațiilor verzi care ne permit să-l raportăm la parcuri de stil landșaft cu elemente de stil regulat – în special la periferiile parcului, de-a lungul zidului de piatră și în fața blocului de studii de pe vremuri unde era un gard viu din merișori (*Buxus sempervirens*) lângă care a fost instalat bustul lui V. Stroescu. La mijlocul sec. XX, din cele comunicate de locuitorii în vârstă a satului, parcul era mai bine îngrijit, avea un aspect mult mai frumos.

Acest lucru a fost confirmat și de cercetătorul științific al Grădinii botanice a AȘMP. Leontiev, care a vizitat parcul prin 1977. În descrierea parcului P. Leontiev menționa că în poiana centrală alături de bradul de Grecia creștea un exemplar de molid oriental, iar în partea de est a parcului – nucul negru. Astăzi constatăm cu regret că aceste specii au dispărut. Pe cale de dispariție se găsesc ginkgo, bradul de Caucaz, dar și bradul de Grecia. Și cum să nu dispară dacă parcul nu se îngrijește, nu se duce nici o luptă cu bolile și vătămătorii plantelor din parc! Era imposibil, la început de octombrie, să te afli sub gigantul arțar american din cauza omizilor fluturelui american. În afară de aceste nereguli de care trebuie să răspundă administrația Internatului psihoneurologic (situat în parc) și Ministerul muncii, protecției sociale și familiei căruia i se subordonează internatul, se mai adaugă și altele: în parc toată vara pasc vitele lucrătorilor acestei organizații, ceea ce a dus la bătătorirea excesivă a solului. Toate aceste condiții insuportabile scurtează viața plantelor mai ales a acelor de origine străină. Cele mai rare plante pentru R. Moldova sunt: ginkgo, teiul de Caucaz, mierea ursului, ienupărul, bradul de Caucaz, forma frasinului obișnuit și bradul de Grecia, care nu se mai întâlnește în altă parte a Moldovei. Până la cel de-al doilea Război Mondial și chiar după război, pe când încă activa Școala agricolă, parcul era mult mai bogat (35 specii) și mai îngrijit.

Astăzi în parc, din plantațiile vechi au rămas vreo 25 de specii de plante arborescente. Speciile dispărute au fost înlocuite cu altele (pădureț, cireș sălbatic, dud, păducel și alt.) mai puțin decorative. Atâta timp cât a funcționat Colegiul agricol parcul dendrologic a fost îngrijit excelent. Odată cu lichidarea lui, care a avut loc prin anii '70 ai secolului XX, starea parcului s-a înrăutățit considerabil. Organizațiile care pe parcursul anilor s-au instalat în încăperile fostei Școli agricole (Casa invalizilor, Casa internat a invalizilor din s. Brânzeni, iar în prezent Internatul psihoneurologic) n-au întreprins absolut nimic întru evaluarea, conservarea și îngrijirea acestui excelent parc dendrologic, care include în compoziția sa specii de plante din multe regiuni ale globului pământesc și care astăzi, din cauza nepăsării, multe din ele sunt pe cale de dispariție.